

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету ветеринарної
медичини

Микола МЕДВІДЬОВСЬКИЙ

“ ” 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри годівлі
тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного
Протокол №12 від «15» травня 2024 р.

 Михайло СИЧОВ

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант освітньої програми
д.вет.н., завідувач кафедри
внутрішніх хвороб тварин

 Наталія ГРУШАНСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ГОДІВЛЯ ТВАРИН (скорочений термін навчання)

Галузь знань	21 «Ветеринарна медицина»
Спеціальність:	211 – Ветеринарна медицина
Освітня програма:	«Ветеринарна медицина»
Факультет:	Ветеринарної медицини
Розробник:	Баланчук Іван Миколайович доцент кафедри годівлі тварин та технології кормів ім. П.Д. Пшеничного

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни

Годівля тварин (скорочений термін навчання)

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	
Освітній рівень	Магістр
Спеціальність	<i>211 - Ветеринарна медицина</i>
Спеціалізація	<i>Ветеринарна медицина</i>
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	<i>обов'язкова</i>
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
	Скорочений термін навчання
Рік підготовки	<u>2</u>
Семестр	<u>3</u>
Лекційні заняття	<u>15</u> год.
Практичні заняття	-
Лабораторні заняття	<u>15</u> год.
Самостійна робота	90 год
Навчальна практика	30 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	2 год. 6 год.

1. Мета і завдання навчальної дисципліни

Програмою передбачено вивчення методів оцінки поживності і якості кормів, а також принципів нормування годівлі тварин, набуття навичок визначення норм годівлі та складання раціонів для окремих видів та статеві-вікових груп тварин.

Для забезпечення необхідного рівня фахової підготовки майбутніх спеціалістів з ветеринарної медицини необхідне досконале засвоєння ними теоретичних основ та оволодіння практичними питаннями годівлі різних видів тварин та здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, можливість спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Досвід показує, що усі наукові положення та практичні питання, що передбачені для вивчення студентами мають безпосереднє і пряме відношення до їх майбутньої наукової чи практичної діяльності. Це стосується наукових основ годівлі тварин, практичного визначення оцінки поживності та якості кормів, нормованої годівлі окремих видів та статеві-вікових груп тварин. Крім того, екологічні умови, що склалися в Україні, і впровадження нових технологій заготівлі та зберігання кормів вимагають від майбутніх спеціалістів вміння оцінювати поживні якості кормів з урахуванням вмісту антипоживних речовин. Корми, що мають токсичні властивості, є небезпечними не тільки для тварин, але й для людини під час споживання харчових продуктів тваринного походження.

У робочій програмі, крім основних питань дисципліни, особлива увага приділена питанням, що стосуються безпосередньо спеціальності “Ветеринарна медицина”. Зокрема, навчальний матеріал (формулювання, побудова) за змістом зорієнтований на надання необхідних знань з попередження аліментарних хвороб тварин і в зв’язку з цим передбачає попереднє чи паралельне вивчення фізіології і біохімії тварин, незаразних хвороб та ін. Звернуто увагу (деталізовано питання) на окремі теми розділу “Оцінка якості кормів” (кормові отруєння, тощо), що пов’язані з напрямом фахової підготовки.

Метою дисципліни є формування у студентів системи знань і навичок з годівлі тварин відповідно до кваліфікаційної характеристики спеціальності “Ветеринарна медицина”.

Наука про годівлю тварин вивчає потребу тварин у поживних речовинах, склад і поживність кормів і розробляє теоретичні основи і практичні прийоми їх раціонального згодовування. Надання студентам необхідних знань і вмінь з дисципліни є логічним вдосконаленням кваліфікаційного рівня, набутого в процесі вивчення фізіології і біохімії тварин, мікробіології та дозволяє майбутнім фахівцям попереджати виникнення аліментарних хвороб у тварин, що забезпечує реалізацію їх генетичного потенціалу продуктивності при високій якості тваринницької продукції

Завдання дисципліни полягають у наданні майбутнім спеціалістам знань з біології живлення домашніх тварин різних видів, організації науково обґрунтованої годівлі; технології заготівлі кормів; методів оцінки поживності

та якості кормів; контролю повноцінності годівлі тварин. Спеціаліст повинен знати зміни, які відбуваються у процесі заготівлі, зберігання і підготовки кормів до згодовування, а також вплив кормів на якість тваринницької продукції.

Оскільки для майбутньої професійної діяльності студенту необхідні знання з основного курсу дисципліни та спеціальних питань повноцінної годівлі різних видів і груп тварин, важливим завданням є розвиток у студента здатності до самостійного здобування знань (курсове проектування, самостійна навчальна робота), виховання творчого підходу до вирішення сьогоднішніх проблем забезпечення здоров'я та продуктивності тварин (техніка та режим годівлі, профілактика захворювань, екологічна безпека, раціональне витрачання кормів та зниження енерговитрат на виробництво продукції тваринництва).

По закінченню вивчення курсу “Годівля тварин” студент факультету ветеринарної медицини володіє навиками методів оцінки поживності кормів, характеристики поживної цінності та основ технологій заготівлі і зберігання кормів, вивчення методів оцінки якості кормів, принципів нормованої годівлі тварин, має навички визначення норм годівлі та складання раціонів для окремих видів та статеві-вікових груп тварин, має здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань може застосовувати дані знання для покращення добробуту тварин у своїй професійній діяльності.

Під час опанування дисципліни «Годівля тварин» здобувачі **набувають компетентностей:**

Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

2. Здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час професійної діяльності

Програмні результати навчання

3. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.

17. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин.

19. Здійснювати просвітницьку діяльність серед працівників галузі та населення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни:

– скороченого терміну денної форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Оцінка поживності кормів. Корми і оцінка їх якості.												
Тема 1. Вступна лекція. Хімічний склад кормів і тіла тварин. Фізіологічне значення окремих поживних і біологічно активних речовин у живленні тварин.	13	2		1		10						
Тема 2. Перетравність і перетравлювання поживних речовин корму в організмі тварин. Оцінка енергетичної (загальної) поживності кормів. Диференційована оцінка поживності кормів.	14	2		2		10						
Тема 3. Корми. Класифікація кормів, оцінка їх якості. Держстандарти на корми. Об'ємисті корми.	19	2		2		13						
Тема 4. Зернові корми. Залишки переробки сировини рослинного походження. Корми тваринного походження. Комбікорми, кормові добавки та препарати.	19	2		2		12						
Разом за змістовим модулем 1	60	8		7		45						
Змістовий модуль 2. Нормована годівля тварин.												
Тема 5. Потреба тварин у поживних речовинах та норма годівлі. Годівля жуйних тварин.	15	2		3		15						
Тема 6. Годівля свиней. Годівля коней.	20	2		3		15						
Тема 7. Годівля птиці. Годівля хутрових звірів.	20	3		2		15						
Разом за змістовим модулем 2	60	7		8		45						
Усього годин	120	15	0	15		90						

3. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-й змістовий модуль		
1.	Оцінка поживності кормів за хімічним складом	1
2.	Оцінка поживності кормів за вмістом перетравних поживних речовин	1
3.	Оцінка енергетичної поживності кормів у обмінній енергії	1
4.	Оцінка якості грубих кормів	1
5.	Оцінка якості силосованих кормів	1
6.	Оцінка якості зернових кормів, відходів переробки сільськогосподарської сировини рослинного походження	1
2-й змістовий модуль		
7.	Годівля тільних сухостійних корів	1
8.	Годівля дійних корів	1
9.	Годівля свиноматок	2
10.	Відгодівля свиней	2
11.	Годівля коней	1
12.	Годівля птиці	2
	Разом	15

4. Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Обсяг годин
1-й змістовий модуль		
1.	Фізіологічне значення макро- і мікроелементів та вітамінів у живленні тварин.	15
2.	Антипоживні речовини кормів.	15
3.	Вуглеводнева та протеїнова поживність кормів.	15
2-й змістовий модуль		
5.	Годівлі овець та кіз.	15
6.	Годівлі кролів.	15
7.	Годівлі норок.	15
Всього:		90 годин

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові роботи;
- захист лабораторних та практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);

7. Методи оцінювання.

- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамен та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{НР}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{НР}} + R_{\text{АТ}}$.

8. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2690>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни.

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Годівля сільськогосподарських тварин/ І.І. Ібатуллін, Д.О. Мельничук, Г.О. Богданов та ін. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 612 с.
2. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / І.І.Ібатуллін, Ю.Ф.Мельник, В.В.Отченашко та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 432 с.
3. Дурст Л., Віттман М. Годівля сільськогосподарських тварин: Навч. посібник. Пер. з нім. / За ред. І.І. Ібатулліна та Г. Штрюбеля. – К.: Фенікс, 2006. – 384 с.
4. Зошит для лабораторних робіт з дисципліни «Годівля тварин». Напрямок підготовки «Ветеринарна медицина».
5. Електронний навчальний курс: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2690>

Додаткова література

1. Внутрішні хвороби тварин /В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Шевченка. - Біла Церква, 2001. - 4.1-2.
2. Корми: оцінка, використання, продукція тваринництва, екологія: Посібн./Кулик М.Ф., Кравців Р.Й., Обертюх Ю.В. та ін. - Вінниця: Тезис, 2003.- 334 с.
3. Теорія і практика нормованої годівлі великої рогатої худоби: [Монографія] за ред. В.М.Кандиби, І.І.Ібатулліна, В.І.Костенко. – Житомир: ПП «Рута», 2012. – 860 с.

Інформаційні ресурси

1. moodle.nubip.edu.ua
2. <http://elibrary.nubip.edu.ua>
3. <http://library.nubip.edu.ua>
4. <http://agrowiki.nubip.edu.ua>
5. <http://www.uran.net.ua/>
6. www.library.if.ua
7. www.elbook.com
8. www.libr.org.ua
9. <http://pidruchniki.com.ua/>
10. <http://www.studentbooks.com.ua/>